

ZÁPIS

z obhajoby dizertačnej práce Mgr. Lenky Kukurovej

konanej dňa 2.11.2012 v Prahe

téma práce: „Politické aspekty v súčasnom umení / České a slovenské umenie v období 1989 – 2011“

Prítomní:

Prof. PhDr. Petr Wittlich, CSc. (predseda)

Doc. PhDr. Marie Klimešová, Ph.D. (školiiteľka)

Prof. PhDr. Vojtěch Lahoda, CSc. (člen komisie)

PhDr. Martina Pachmanová, Ph.D. (oponentka)

PhDr. Tomáš Pospiszyl, Ph.D. (oponent)

Predseda komisie pán Prof. PhDr. Petr Wittlich, CSc. zahájil obhajobu a predstavil prítomným kandidátku.

Školiiteľka predstavila doktorandku a zoznámila komisiu s priebehom jej štúdia.

Kandidátka oboznámila prítomných so svojou dizertačnou prácou. Spomenula predovšetkým centrálnu výskum svojej práce: mapovanie českého a slovenského politického umenia, uviedla prvé realizácie a ako boli prijaté. Veľká časť dizertačnej práce sa venuje terminológii, čo je v danom kontexte nevyhnutné. Objasňuje termín politické umenie a zdôvodňuje dôležitosť korektného vysvetlenia tohto pojmu – v kritickom zmysle. Súčasťou práce je aj anketa o politickom umení, približujúca definíciu pojmu z pohľadu samotných umelcov a umelkýň. Je rozdiel medzi umením na zákazku politického režimu a slobodným politickým umeleckým počinom.

Následne oponenti predniesli závery svojich posudkov.

PhDr. Tomáš Pospiszyl, Ph.D.: Váži si prácu, ktorú LK svojou dizertáciou odvieďla. Upozorňuje na kontext českého politického umenia už v osemdesiatych rokoch, avantgardu, spomína paralely, akú politickú funkciu umenie má. Po prečítaní má dojem že gro práce je v mapovaní, zhromažďovaní, namieta istú absenciu syntézy.

PhDr. Martina Pachmanová, Ph.D.: Zrejmá je znalosť matérie a dôsledná rešerš kandidátky. Namieta chýbajúce spomenutie ďalších predovšetkým stredoeurópskych filozofov a autorov. Navrhuje lepšie podloženie názoru, že definícia pojmu politické umenie je v európskych a amerických kruhoch obdobná. Potvrďuje autorke vynikajúcu znalosť ponovembrovej umeleckej scény, vrátane mediálne menej známych umeleckých počinov. Kritizuje prominentné spracovanie genderového umenia, napríklad voči tematizácii umenia venovaného rasovej diskriminácii. Záver: Práca je hodnotná bilancia dvadsiatich rokov politického umenia.

Kandidátka Lenka Kukurová odpovedá na posudky oponentov.

Umenie šesťdesiatych resp. osemdesiatych rokov je obsahovo príbuzné, avšak z priestorových dôvodov nebolo možné tému obsiahle diskutovať. Práca začína deväťdesiatymi rokmi. Impulzom bol vývoj v Nemecku a USA. Práca reflektuje aj nepomer zdrojov v deväťdesiatych a nultých rokoch. Téma gender si počas písania vyžiadala samostatné členenie, tým vznikla dvojité chronologizácia.

Oponenti sa vyjadrujú k vystúpeniu kandidátky a považujú odpovede na svoje posudky za presvedčivé. Téma je ťažko systematizovateľná. PhDr. Tomáš Pospiszyl, Ph.D. považuje za centrálny moment „bod zlomu“ 2000 resp. 2006, v spoločensko-politickom vývoji. Uvedomuje si, že nad rámec encyklopedickej sumarizácie je následne nevyhnutné aj filozofické a sociologické zhodnotenie práce.

Zúčastnení prechádzajú k diskusii.

PhDr. Martina Pachmanová, Ph.D.: Centrálna otázka: Čo bolo spúšťačom repolitizácie umenia?

Mgr. Lenka Kukurová: Jej teóriou je reflexia Documenty 97, vtedajšia politicky angažovaná kurátorka a reflexia komunity. Samotní umelci/kyne Documentu 97 spomínali ako prelomový okamih.

PhDr. Tomáš Pospiszyl, Ph.D.: Jeho tézou je generačná a časová obmena, spomína stratu kontaktu s generáciou osemdesiatych rokov.

Prof. PhDr. Petr Wittlich, CSc. Ako vidí kandidátka rolu sociálnych utópií? Aj občianska spoločnosť je sociálnou utópiou, vid' Žižek. Priestor medzi umením a politikou verzus štrukturálny protiklad umenia a politiky. Eufória deväťdesiatych rokov verzus vytriezvenie do reality. Mladšia generácia už neštuduje Marxa, ktorý sa pozastavoval nad ideálom antického umenia a jeho recepciou, hoci vznikalo v otrokárskom štáte.

Mgr. Lenka Kukurová: Zmenené chápanie politiky, politika je už chápaná ako občianska prax, ktorej sa aj umelci zúčastňujú aj ju používajú. Politika už nie je len mocenským aparátom ale aj priestorom na participáciu.

Doc. PhDr. Marie Klimešová, Ph.D.: Apolitičnosť, vylúčenie tém je tiež politickým statementom.

PhDr. Martina Pachmanová, Ph.D.: Ako oddeliť „dobré“ a „zlé“ politické umenie? Čo je cieľom politického umenia – zmeniť svet alebo rýchla subverzia a kritika bez dlhodobého kontextu?

Mgr. Lenka Kukurová: Objasňuje význam participatívnosti. Vysvetľuje rozdiel medzi politickým a aktivistickým umením.

Prof. PhDr. Petr Wittlich, CSc.: Je nacistické umenie zlé umenie? Politická kategória nie je o posudzovaní estetických kvalít diela, ale jeho zmyslu.

Prof. PhDr. Vojtěch Lahoda, CSc.: Definuje politické a aktivistické umenie. Jedno umenie kritizuje, druhé nabúrava status quo. Načrtáva otázku pomníkov ako politického umenia.

Mgr. Lenka Kukurová: Politické umenie je viazané na daný moment, ťažko pochopiteľné a interpretovateľné bez daného kontextu (historický vývoj, prelomové situácie). Reflektuje poznámku Prof. PhDr. Petr Wittlicha, CSc., že umenie vzniká ako reakcia na umenie. Spomína príklady politických performance.

Prof. PhDr. Petr Wittlich, CSc. uzatvára diskusiu.

Zúčastnení prechádzajú k tajnému hlasovaniu.

Počet členov komisie: 3

Komisia:

Prof. PhDr. Petr Wittlich, CSc.

Prof. PhDr. Vojtěch Lahoda, CSc.

Doc. PhDr. Marie Klimešová, Ph.D.

Komisia navrhla udeliť titul doktor (Ph.D.)

Predseda komisie: Prof. PhDr. Petr Wittlich,

CSc. Zápísala: Mgr. Jana Zwernemann